

ПРИКАЗ КЊИГЕ МАРКА АЛЕКСИЋА „СРПСКИ ВИТЕШКИ КОД“

Никола Тошић Малешевић*
Министарство одбране Републике Србије,
Универзитет одбране у Београду, *Војно дело*

Српски витешки код; Марко Алексић; Лагуна, Београд, 2016, 368 стр.

Приказом ове књиге поново се враћамо на средњи век. Овај пут, читаоцима представљамо књигу *Српски витешки код*, која је, исто као и књига *Марко Краљевић – човек који је постао легенда* (чији је приказ објављен такође у *Војном делу*, у броју 6 за 2016. годину) дело Марка Алексића – магистра средњовековне археологије и кустоса Народног музеја у Београду.

У овом делу (објављеном 2016. године у издању Издавачке куће *Лагуна*), аутор се сконцентрисао на тему витеза и витештва у средњовековној српској држави. У њој је читаоцима покушао представити ко су, у ствари, били витезови у Србији и Европи, какав је био њихов живот и којим су се начелима и принципа руководили. Рећи ћемо да ово дело, исто као и помињана књига о Марку Краљевићу, не обрађује само те-

ме о витезовима и витештву, већ прича причу и о временима средњег века у Србији, на Балканском полуострву, али једним својим делом и у Европи.

Књига је писана на основу богате и релевантне литературе, као и одређених историјских извора. Читаоцима ћемо поменути само нека од коришћених дела, као што су: *Лексикон српског средњег века* (уредници Сима Ћирковић и Раде Михаљчић); *Лексикон средњовековних градова и тргова српских земаља* (уредник Синиша Мишић); Жак ле Гоф, *Средњовековна цивилизација западне Европе* и *Da li je Evropa stvorena u srednjem веку* од истог аутора; *Косовска битка 1389. године и њене последице* (уредници Никола Тасић и Веселин Ђуретић); Раде Михаљчић, *Јунаци косовске легенде* и *Лазар Хребелановић – историја, култ, предање* од истог аутора; Marian Wencel, *Ukrasni motivi na stećcima*; Peter Dincelbahr, *Istorija evropskog mentaliteta*; Милош Благојевић, *Државна управа у српским средњовековним земљама*; Šefik Bešliagić, *Stećci. Kultura i umjetnost*; Georges Duby, *Vitez, žena i svećenik*; Стојан Новаковић, *Стара српска војска*, поглавље из његовог дела *Народ и земља у старој српској држави*; Марко

* Аутор је спољни сарадник *Војног дела* и самостални истраживач – мастер историчар.

Шуица, Вук Бранковић. *Славни и велможни господин*; Френсис Џајс, *Витезови кроз историју*; Aldo Scaglione, *Knights at Court: Courtliness, Chivalry and Courtesy from Ottonian Germany to the Italian Renaissance*; John V. A. Fine, *The Late Medieval Balkans: A Critical Survey from the Late Twelfth Century of the Ottoman Conquest*; Ђурђица Петровић, *Балканско оруђе (XII–XV в.)*; Радивој Радић, *Црно столеће. Време Јована V Палеолога (1332–1391)*; Никола Стијепоновић, *Српска феудална војска*; Марко Поповић, *Вештина ратовања и живот војника*, поглавље из дела *Приватни живот у српским земљама средњег века* аутора Смиље Марјановић-Душанић и Данице Поповић, итд.

Од историјских извора поменућемо: Доментијан, *Житије Светог Саве* (приредили Томислав Јовановић и Љиљана Јухас-Георгиевска); *Законик цара Стефана Душана* (приредио Ђорђе Бубало); Geoffroi de Charny, *A Knight's Own Book of Chivalry* (editors Elspeth Kennedy and Richard W. Kaeuper); Константин Михаиловић, *Јањичарове успомене или Турска хроника* (приредио Ђорђе Живановић) и Константин Филозоф, *Живот Стефана Лазаревића, деспота српског* (приредила Гордана Јовановић).

На почетку књиге налази се садржај након кога долазе ауторов предговор и увод. Затим следи главни текст књиге подељен на шест поглавља (*Почеци витештва, Витештво у Србији, На краљевом двору, Косово, Витез Реда змаја и Витешки код*). Аутор у њима описује настанак витезова и витештва уопште, затим витезове и витештво у средњовековној Србији, као и сусрете српских витезова са западним витезовима током Крсташких ратова, службу домаћих и страних витезова на српском средњовековном двору, учешће витезова у Косовској битци 15. јуна 1389. године, живот деспота Стефана I Лазаревића¹ (сина кнеза Лазара I Хребељановића²) који је био владар и витез (био је на првом месту у списку витезова Реда змаја кога је, 12. децембра 1408. године, основао угарски (мађарски) краљ Сигисмунд I Луксембург (овај краљ је познат и под именом Жигмунд)³, као и животе осталих потомака кнеза Лазара I Хребељановића (у које спадају и чланови династије Бранковић). Даље се описују крај витештва на нашим просторима и у Европи, његово наслеђе, и на крају, кодекс, начела и принципи којима су се српски и европски витезови руководили у животу и борби.

Стилом који је занимљив и прилагођен најширој читалачкој публици, аутор представља причу о витезовима и витештву на нашим, балканским и просторима европског континента. Из ове књиге, читаоци могу сазнати пуно података о једном од главних аспеката живота у средњем веку. Припадници војске, пак, из дела које им се представља овим приказом, могу сазнати доста тога о функционисању војске у средњем веку и о њеном наоружању.

После главног текста књиге следе списак литературе и извора и кратка биографија аутора. Књига је одлично технички опремљена и садржи већи број цртежа, црно-белих географских карата и црно-белих фотографија историјских предмета и локалитета, фресака, уметничких дела, грбова, историјских извора и књига. Књига је штампана у 3.000 примерака, а извршни издавач је штампарија „Марго-арт“ из Београда.

¹ Кнез (деспот) Стефан I Лазаревић је владао Србијом од 15. јуна 1389. до 19. јула 1427. године. Од 15. јуна 1389. до друге половине 1402. године је владао са титулом кнеза а од друге половине 1402. до 19. јула 1427. године са титулом деспота.

² Кнез Стефан Лазар I Хребељановић је владао Србијом од 4. децембра 1371. до 15. јуна 1389. године.

³ Краљ Сигисмунд I Луксембург је владао Угарском (Мађарском) од 31. марта 1387. до 9. децембра 1437. године.